

וְכָל דְבַר רַע לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט
עֲלֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָרִי לְמַדְנֵי שְׂבָכָל
מְקוֹם שֶׁצֶד הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרֵה עָלָיו -
אִף עַל גַּב שְׁעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן,
הַבְּרֵכָה אֵינָה נִמְנַעַת מִשָּׁם. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי כִּף זֶה. אָמַר לוֹ,
הָרִי יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, וְכַאֲשֶׁר
הַקְּדוּשָׁה, שְׂכַתוֹב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לַה'. וְכַתוּב (ויקרא יא)
וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי. אֲזַי
לָמָּה כְּשֶׁדוֹד עָשָׂה חֻשְׁבוֹן
בְּיִשְׂרָאֵל, הִיָּה בָהֶם הַמּוֹת,
שְׂכַתוֹב (שמואל ב כד) וַיִּתֵּן ה' דְּבַר
בְּיִשְׂרָאֵל מִן הַבִּקְרָה וְעַד עַת מוֹעֵד?
אָמַר לוֹ, מִשׁוּם שֶׁלֹּא נָטַל מֵהֶם
שְׂקָלִים, שֶׁהוּא פְּדִיּוֹן, שְׂכַתוֹב
וְנִתְּנוּ אִישׁ כַּפֵּר נַפְשׁוֹ לַה' בַּפֶּקֶד
אֲתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד
אֲתָם. מִשׁוּם שֶׁצָּרִיף קֹדֶשׁ (שהוא
בגלות) לַתַּת פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ, וְאוֹתוֹ
פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ לֹא גִלְקַח מֵהֶם.
בֹּא וְרֵא, יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ,
שְׁעוֹמְדִים בְּלֵי חֻשְׁבוֹן (שֶׁל עֲצָמִים),
וְלָכֵן צָרִיף פְּדִיּוֹן לְטַל מֵהֶם,
וְאוֹתוֹ פְּדִיּוֹן עוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן, וְהֵם
לֹא עוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן.

מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁקֹּדֶשׁ הוּא
סוֹד עֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. מָה
אוֹתוֹ קֹדֶשׁ עוֹלָה עַל הַכֹּל וַיֵּשׁ לוֹ
בְּחוּץ קֹדֶשׁ אַחֵר לְמַטֵּה שְׁעוֹמֵד
תַּחְתּוֹ, וְעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן וּבְמִנְיָן -
אִף כִּף יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, שְׂכַתוֹב
קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה', וְהֵם נוֹתְנִים
קֹדֶשׁ אַחֵר, כַּפֵּר שְׁלֵהֶם, שְׁעוֹמְדִים
בְּחֻשְׁבוֹן, וְסוֹד זֶה - יִשְׂרָאֵל הֵם
אֵילָן שְׁעוֹמֵד בְּפָנִים, פְּדִיּוֹן (קֹדֶשׁ)
אַחֵר עוֹמֵד בְּחוּץ וְעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן,
וּמִגֵּן זֶה עַל זֶה. הִלְכוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע ב)
וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲלוֹל הַיָּם
אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפַּר וְגו'. מָה

אַחֲרָא, וְכָל מְלָה בִישָׂא, לֹא יָכִיל לְשַׁלֵּטָאָה
עֲלֵיכוּן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָא אוֹלִיפְנָא דְכָכָל אֲתֵר
דְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁה שְׂרִיא עָלָיו, אִף עַל
גַּב דְּקִימָא בְּחוּשְׁבָנָא, בְּרַכְתָּא לֹא אֲתַמְנַע
מִתַּמָּן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי הָכִי הוּא. אָמַר
לֵיה, הָא יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן קֹדֶשׁ, וְאֲתִיּוֹן מִסִּטְרָא
דְּקֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי, וְכַתִּיב
(ויקרא כ) וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, אֲמַאי
כִּד עֲבַד דְּוֹד חֻשְׁבָנָא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּה בְּהוֹן
מוֹתְנָא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב כד) וַיִּתֵּן יְי דְבַר בְּיִשְׂרָאֵל
מִן הַבִּקְרָה וְעַד עַת מוֹעֵד.

אָמַר לֵיה, בְּגִין דְּלֹא נָטַל מִנֵּיהּוּ שְׂקָלִים,
דְּאִיהּוּ פּוֹרְקָנָא. דְּכַתִּיב, (שמות ל) וְנִתְּנוּ
אִישׁ כַּפֵּר נַפְשׁוֹ לַיְי בַּפֶּקֶד אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה
בָּהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד אוֹתָם. בְּגִין דְּאֶצְטְרִיף קֹדֶשׁ,
(דְּאִיהּוּ בְּאֲתַנְטִילִיא) לְמִיָּהב פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ, וְהֵהִיא
פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ לֹא אֲתַנְטִיל מִנֵּיהּוּ. תָּא חֲזִי,
יִשְׂרָאֵל אִיהּוּ קֹדֶשׁ, דְּקִימָא בְּלֹא חֻשְׁבָנָא,
(דְּגַרְמִיָּהוּ) וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף פּוֹרְקָנָא דִּיתַנְטִיל
מִנֵּיהּוּ, וְהֵהוּא פּוֹרְקָנָא קִימָא בְּחוּשְׁבָנָא,
וְאֵינוֹן לָא קִימָו בְּחוּשְׁבָנָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּקֹדֶשׁ אִיהּוּ רְזָא עֲלָאָה דְכָל
דְּרָגִין, מָה הֵהוּא קֹדֶשׁ אִיהּוּ סְלִיק עַל
כָּלָא, וְאִית לֵיה לְבַר קֹדֶשׁ אַחֲרָא לְתַתָּא.
דְּקִימָא תַּחוּתִיהּ, וְקָאִים בְּחוּשְׁבָנָא וּבְמִנְיָן.
אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן קֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לַיְי, וְאֵינוֹן יְהִיב קֹדֶשׁ אַחֲרָא, פּוֹרְקָן
דְּלֵהוֹן, דְּקִימָי בְּחוּשְׁבָנָא, וְרְזָא דָא, יִשְׂרָאֵל
אֵינוֹן אֵילָנָא דְקִימָא לָגוּ, פּוֹרְקָנָא (נ"א קֹדֶשׁ)
אַחֲרָא קִימָא לְבַר, וְסְלִיק לְחוּשְׁבָנָא, וְאָגִין
דָּא עַל דָּא. אֲזַלוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע ב) וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲלוֹל הַיָּם אֲשֶׁר

זה כחול הים? שני גוונים הם כאן. אחד - כחול הים, משום שהים, כשעולים הגלים שלו בזעף ורגז, ואותם הגלים עולים לשטף את העולם, כשמיגיעים ורואים את חול הים, מיד נשברים ושבים לאחור ושוככים, ולא יכולים לשלט ולשטף את העולם.

כמו כן ישראל הם חול הים, וכששאר העמים, שהם גלי הים, בעלי הרגז ובעלי דינים קשים, רוצים לשלט ולשטף את העולם, רואים את ישראל שהם מתקשרים לקדוש-ברוך-הוא, ושבים ונשברים לפנייהם ולא יכולים לשלט בעולם. דגמא אחרת - משום שחול הים אין לו חשבון ולא עומד בחשבון ולא במדה, שכתוב אשר לא ימד ולא יספר, אף כף ישראל אין להם חשבון ולא עומדים בחשבון.

בא וראה, יש מדה טמירה ונגונה, ויש חשבון שעומד בגניזה טמירה ונגון, וזה עומד במדה, וזה עומד בחשבון. וזהו סוד וקיום הכל, שלמעלה ומטה, משום שאותה מדה לא נודעת לעולמים על מה עומד הסוד של אותה מדה ועל מה עומד סוד אותו החשבון, וזהו סוד האמונה של הכל.

וישראל למטה לא עומדים בחשבון, אלא בצד של דבר אחר, והפדיון הוא שעומד בחשבון. ומשום כף, כשישראל נכנסים בחשבון, נוטלים מהם פדיון, כמו שנתבאר. ועל כף בימי דוד, כשעשה חשבון בישראל ולא נטל מהם פדיון, היה רגז, ונאבדו מישראל כמה חילות וכמה מחנות.

ומשום כף כתוב במעשה המשכן,

לא ימד ולא יספר וגו'. מהו כחול הים. תרין גוונין אינון הקא. חדא כחול הים, בגין דימא פד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא, ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא, פד מטאן וחמאן חולא דימא, מיד אתברו ותבין לאחורא, ואשתככי, ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא.

בגוונא דא, ישראל אינון חולא דימא, וכד שאר עמין דאינון גלי ימא, מארי דרוגזא, מארי דדינין קשין, בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא, חמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקודשא בריך הוא, ותבין ואתברו קמיהו, ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא אחרא, בגין דחולא דימא ליה חשבנא, ולא קיימא בחושבנא, ולא במדידו, דכתיב אשר לא ימד ולא יספר, אוף הכי ישראל לית להו חשבנא, ולא קיימין בחושבנא.

תא חזי, אית מדידו טמיר ונגניז, ואית חשבון דקיימא בגניזו טמיר ונגניז, והאי קיימא במדידו, והאי קיימא בחושבון. ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא, בגין דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין, על מה קיימא רזא דההוא מדידו. ועל מה קיימא רזא דההוא חשבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא.

וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא. ובגין כף ישראל פד עאלין (דף רכ"ו ע"א) בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד, פד עבד חשבנא בישראל, ולא נטיל מנהון פורקנא, הוה רוגזא, ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין.

ובגין כף פתיב בעובדא דמשכנא, וכסף פקודי העדה וגו', וכל העובר